

Suomalaisten suhtautuminen naispappeuteen 2000-luvulla

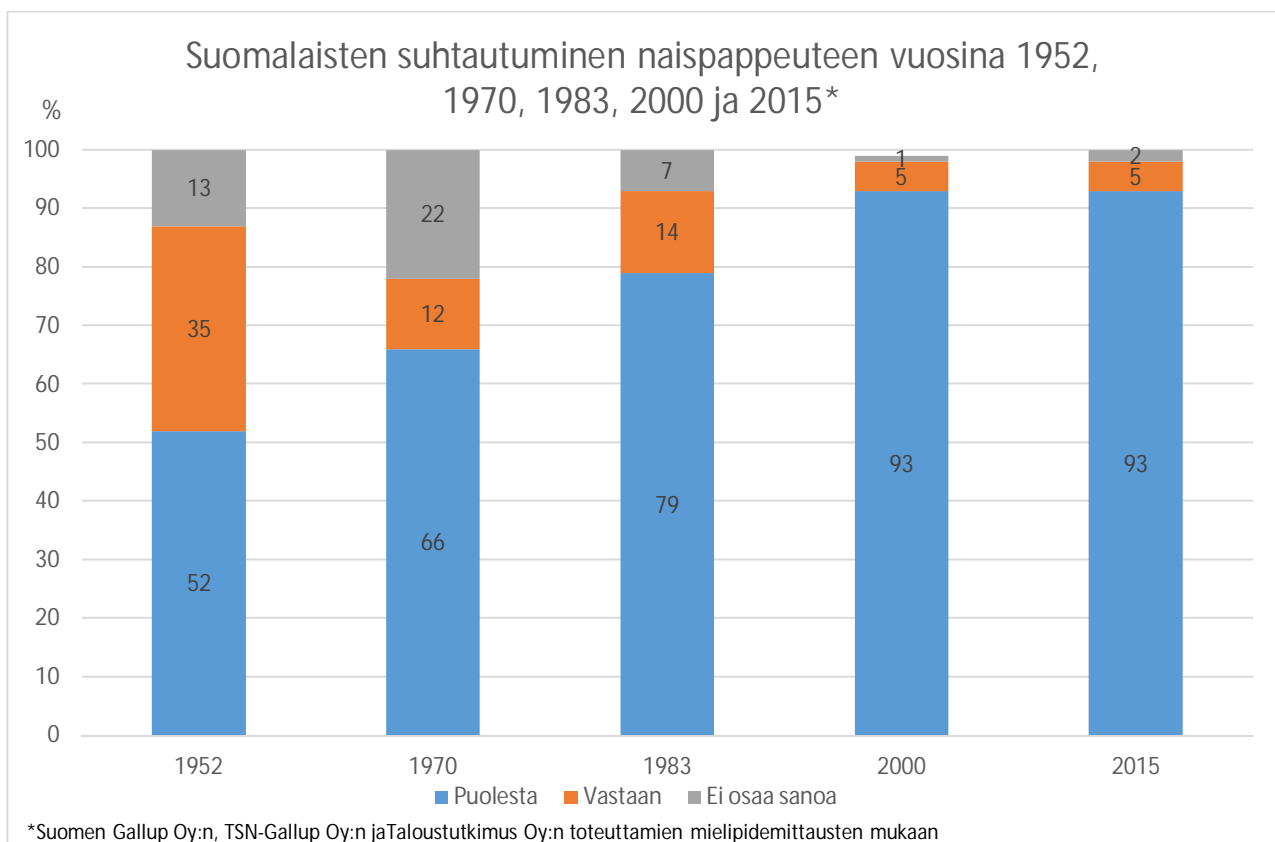
Naispappeuden hyväksymisestä Suomen ev.lut. kirkossa tulee tänä vuonna kuluneeksi 30 vuotta. Valtaosa suomalaisista, kirkon työntekijöistä ja luottamushenkilöistä hyväksyy naispappeuden ilman muuta, mutta edelleen on niitä, jotka välttelevät naispappeja.

Tässä artikkelissa luodaan yleiskuva suomalaisten asenteisiin naispappeutta kohtaan. Tarkastelun keskipisteessä on naispappeus sellaisena kuin se kyselyjen valossa näyttäytyy. Artikkelin perustuu pääosin Kirkon tutkimuskeskuksen kyselytutkimuksiin: Gallup Ecclesiastica -tutkimukset, Kirkon työntekijäkysely 2015 sekä Kirkon luottamushenkilökysely 2015.

Suomalaisten suhtautuminen naispappeuteen

Suomalaiset suhtautuvat naispappeuteen erittäin myönteisesti. Naispappeuden hyväksymisen vuonna 1986 ja ensimmäisten naispappien vihkimisen vuonna 1988 jälkeen mielipideilmasto on kääntynyt nopeasti naispappeuden kannalle. 2000-luvulla asenteet naispappeutta kohtaan ovat vakiintuneet siten, että naispappeuden kannattajia on yli 90 % ja vastustajia noin 5 % kaikista suomalaisista.

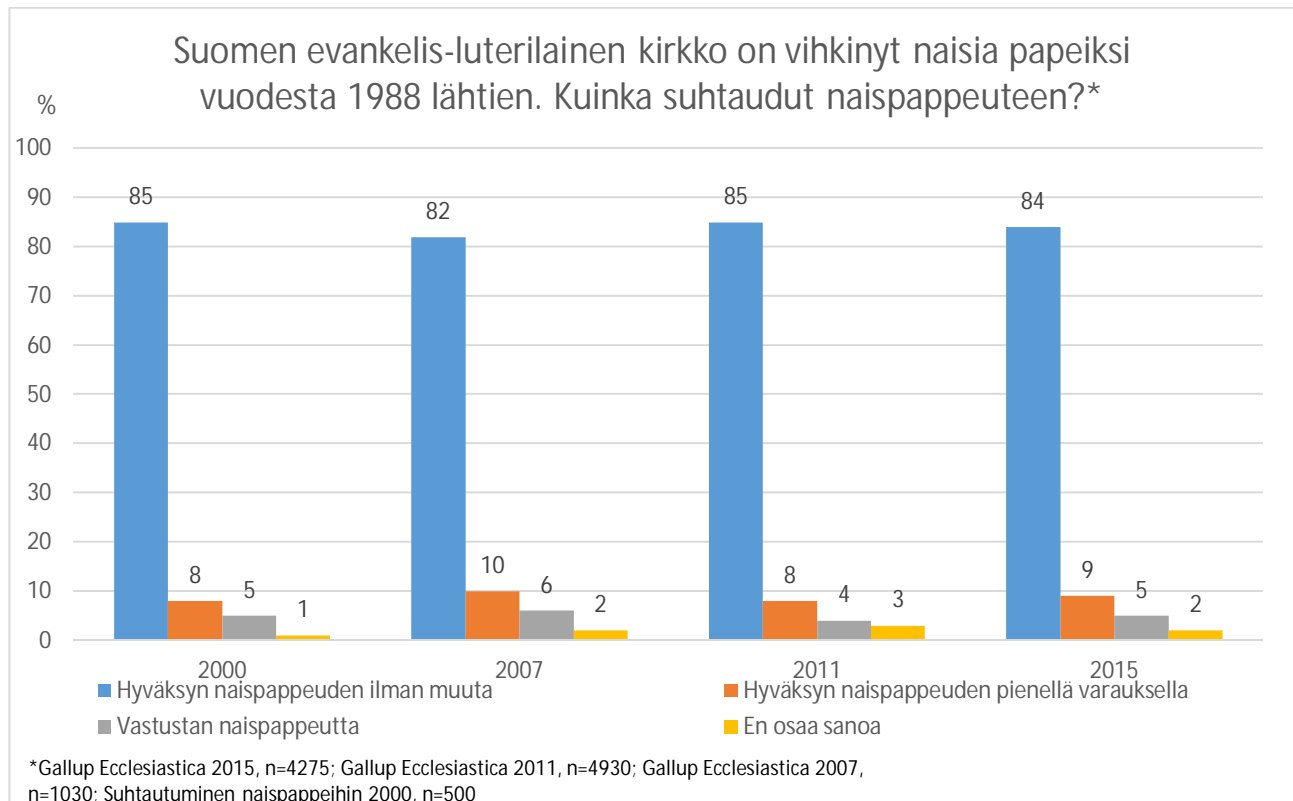
Kuvio 1.

Kirkon tutkimuskeskus on selvittänyt suomalaisten suhtautumista naispappeuteen 2000-luvulla neljä kertaa kyselytutkimusten avulla (Gallup Ecclesiastica 2015, Gallup Ecclesiastica 2011, Gallup

Ecclesiastica 2007, Suhtautuminen naispappeihin 2000). Naispappeuden ilman muuta hyväksyviä oli näissä kyselyissä 82–85 %. Pienellä varauksella naispappeuden hyväksyi 8–10 % suomalaisista. Naispappeuden vastustajia oli 4–6 %. 1–3 % suomalaisista ei osannut määrittää kantaansa naispappeuteen.

Kuvio 2.

Keitä naispappeuden kannattajat ja vastustajat ovat?

Vuoden 2015 Gallup Ecclesiastica -tutkimuksen mukaan naispappeuden hyväksyy ilman muuta 84 % suomalaisista. Naiset ovat suopeampia naispappeudelle kuin miehet: ilman muuta naispappeuden hyväksyy 89 % naisista ja 79 % miehistä. Suvaitsevimpia naispappeutta kohtaan ovat työikäiset (25–64-vuotiaat), Helsingissä ja Uudellamaalla asuvat, yliopisto- tai korkeakoulututkinnon suorittaneet, toimihenkilöt, ylemmät toimihenkilöt ja asiantuntijat ja suurituloiset (talouden yhteenlasketut bruttotulot yli 70 000 euroa vuodessa). Luterilaisista 84 % kannattaa naispappeutta ja mihinkään uskonnolliseen yhdyskuntaan kuulumattomista vielä useampi.

Varauksin naispappeuden hyväksyy 10 % miehistä ja 7 % naisista. Varauksellisia naispappeutta kohtaan ovat muita useammin eläkeikäiset (65–79-vuotiaat), maaseutumaisissa kunnissa asuvat, Pohjois- ja Itä-Suomessa elävät, kotiäidit ja -isät, ammatti-, teknisen-, kauppakoulun tai -opiston tai ammattikorkeakoulun käyneet sekä keskituloiset (talouden yhteenlasketut bruttotulot 30 000–70 000 euroa vuodessa).

Luterilaisista 9 % suhtautuu naispappeuteen pienellä varauksella. Ortodokseissa ja muihin uskonnollisiin yhdyskuntiin kuuluvissa varauksellisia on enemmän, uskontokuntiin kuulumattomissa puolestaan vähemmän kuin luterilaisissa ja suomalaisissa keskimäärin.

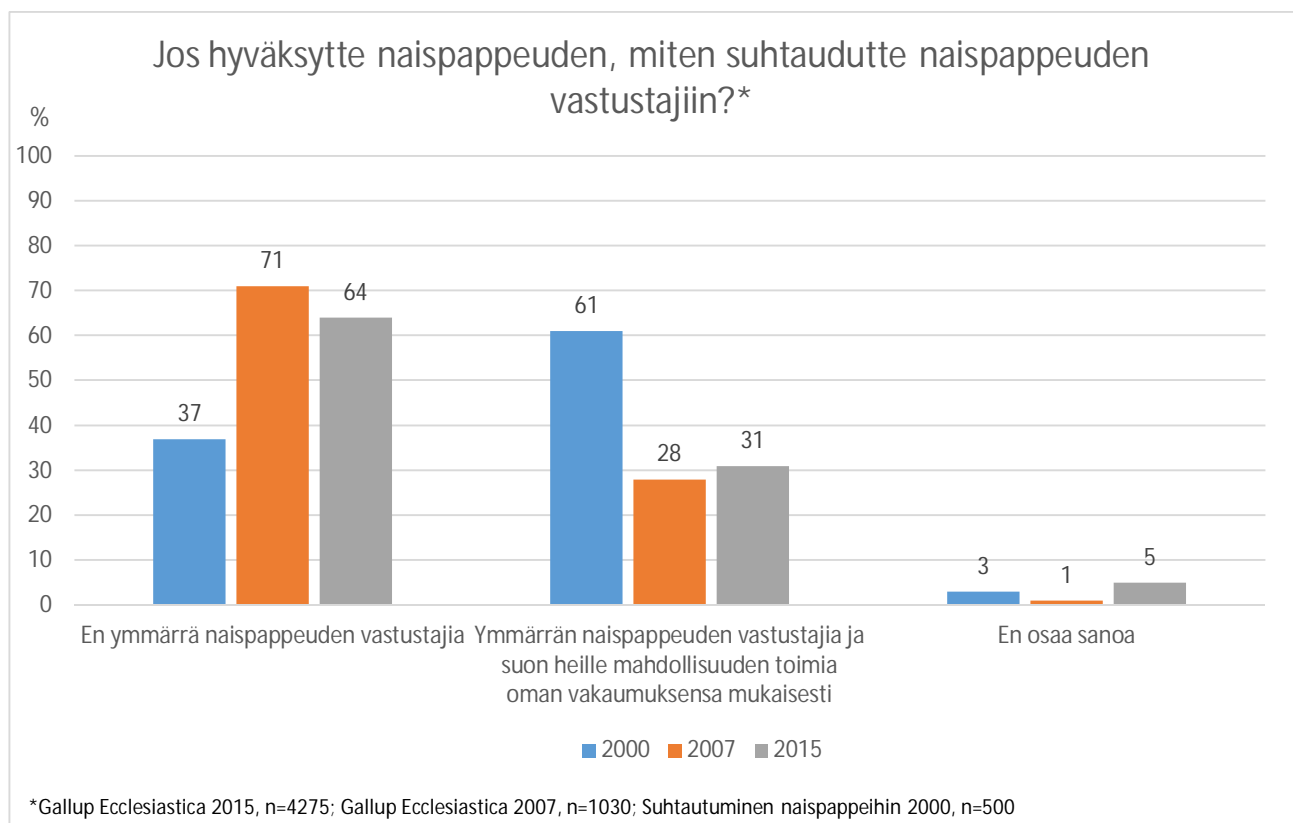
Naispappeutta vastustaa 7 % miehistä ja 3 % naisista. Naispappeuden vastustajissa on enemmän nuoria (15–24-vuotiaat), vähemmän koulutettuja (peruskoulu, lukio, ammattikoulu), maanviljelijöitä, maaseutumaisessa kunnassa asuvia ja Pohjois- tai Itä-Suomessa eläviä. Tyypillistä on niin ikään, että talouden tulotaso on alhainen (yhteenlasketut bruttotulot 10 000–20 000 euroa vuodessa).

Luterilaisista 5 % vastustaa naispappeutta. Muihin uskonnollisiin yhdyskuntiin kuuluvissa sekä ortodokseissa naispappeuden vastustajia on huomattavasti enemmän.

Naispappeuden kannattajien asenteet naispappeutta vastustaviin

Kielteinen suhtautuminen naispappeuden vastustamiseen on suomalaisten keskuudessa selvästi yleisempää kuin naispappeuden vastustaminen. Mielenpideilmasto näyttää muuttuneen 2000-luvulla naispappeuteen hyväksyvästi suhtautuvien keskuudessa melko nopeasti suuntaan, jossa naispappeuden vastustajille ei liikene ymmärrystä. Naispappeuden vastustajien ymmärtäminen on vähentynyt viidessätoista vuodessa 30 prosenttiyksikköä, eikä valtaosa suomalaisista hyväksy naispappeuden vastustajien toimimista vakaumuksensa mukaisesti.

Kuvio 3.

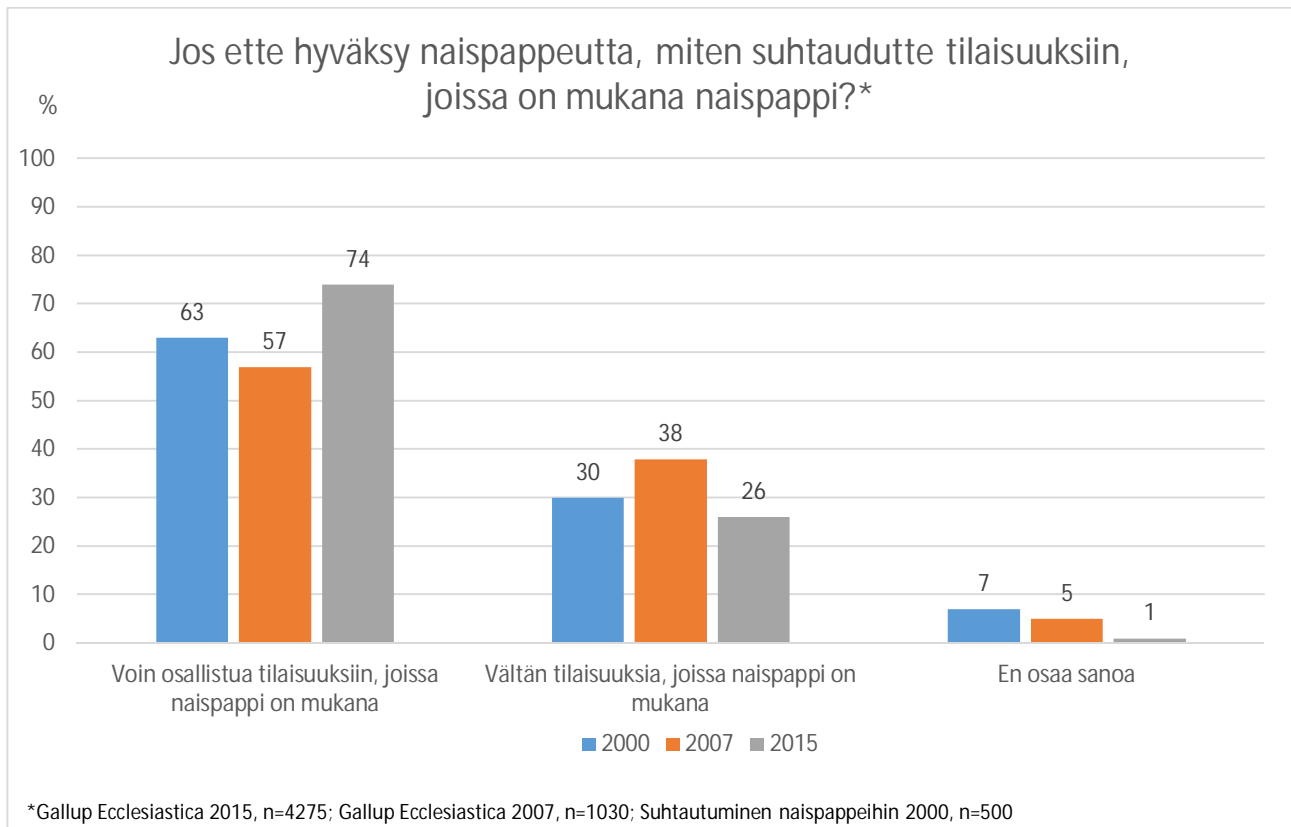

Eniten ymmärrystä naispappeuden vastustajia kohtaan löytyy muihin uskonnollisiin yhdyskuntiin kuuluvilta naispappeuden hyväksyjiltä ja toiseksi eniten ortodokseilta. Luterilaisista 34 % ymmärtää naispappeuden vastustajia ja suo heille mahdollisuuden toimia oman vakaumuksensa mukaisesti (v. 2015).

Naispappeuden vastustajat kirkollisten tilaisuuksien osallistujina

Miten sitten naispappeutta vastustavat suomalaiset suhtautuvat tilaisuuksiin, joissa on mukana naispappi? Vuoden 2015 Gallup Ecclesiastica -tutkimuksen valossa voisi päätellä, että naispappeuden vastustajat ovat alkaneet suvaita naispappeutta ja pystyvät entistä useammin osallistumaan tilaisuuksiin naispappien kanssa. Kolme neljästä naispappeutta vastustavasta voi osallistua tilaisuuksiin naispapeista huolimatta. Noin joka neljäs naispappeuden vastustaja välttää tilaisuuksia, joissa on naispappi.

Kuvio 4.

Kuitenkin vain osa välttelijöistä kuuluu ev.lut. kirkkoon. Kirkkomme jäsenistä 1 % välttää tilaisuuksia, joissa oli naispappi. Henkilöitä, jotka eivät hyväksy naispappeutta, mutta voivat osallistua tilaisuuksiin, joissa on naispappi, on 4 % kirkon väkiluvusta (v. 2015).

Kirkon työntekijöiden ja luottamushenkilöiden asenteet naispappeuteen

Verrattaessa suomalaisten, Suomen ev.lut. kirkon työntekijöiden ja seurakuntien luottamushenkilöiden suhtautumista naispappeuteen suurimman joukon kaikissa ryhmissä muodostavat ne, jotka kannattavat naispappeutta. Suomalaisten ja kirkon työntekijöiden naispappeusasenteet ovat lähes identtiset, mutta luottamushenkilöissä on edelleen melko paljon naispappeutta vastustavia tai siihen varauksellisesti suhtautuvia.

Kun suomalaisista 84 % hyväksyy naispappeuden ilman muuta, työntekijöistä näin tekee 85 % ja luottamushenkilöistä 76 %. Niin suomalaisista kuin työntekijöistä 9 % hyväksyy naispappeuden

pienellä varauksella, mutta luottamushenkilöissä varauksellisia on 14 %. Naispappeutta vastustavia on luottamushenkilöissä peräti 10 %, kun työntekijöissä heitä on 5 % – kuten suomalaisissakin.

Kun suomalaisista 64 % ei ymmärrä naispappeuden vastustajia, työntekijöistä näin ajattelee 55 % ja luottamushenkilöistä 50 %. Luottamushenkilöiltä ymmärtämystä naispappeuden vastustajia kohtaan löytyy enemmän kuin kirkon työntekijöiltä ja suomalaisilta keskimäärin. Kun suomalaisista 31 % ymmärtää naispappeuden vastustajia ja suo heille mahdollisuuden toimia oman vakaumuksen mukaisesti, työntekijöistä näin tekee 38 % ja luottamushenkilöistä 47 %.

Työntekijöiden ja luottamushenkilöiden ymmärtämys naispappeuden vastustajia kohtaan selittyy osaltaan sillä, että he tuntevat naispappeutta vastustavia henkilökohtaisesti, kun taas suomalaisten asenteet naispappeuden vastustajiin muodostuvat useammin tiedostusvälineiden kautta. Luottamushenkilöiden edelleen varsin kriittiset asenteet naispappeutta kohtaan sen sijaan saattavat olla ongelma henkilöstön tasa-arvoisen kohtelun ja rekrytoinnin kannalta: esimerkiksi papiston valinta seurakuntiin tapahtuu usein välillisin vaalein, joissa luottamushenkilöt ovat keskeisessä asemassa.